

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

مرتضی والی‌نژاد

در تدوین لایحه یادشده، از تجربه‌ها و قوانین دیگر کشورها، به‌ویژه کشورهای ترکیه، کره و مالزی که در شرایط بازار سرمایه پیشرو قرار دارند، استفاده شده است. تلاش دست‌اندرکاران طرح، انطباق تجارب و قوانین بازار سرمایه سایر کشورها با بورس اوراق بهادار تهران بوده است.^(۳)

سپس بررسی پیش‌نویس لایحه بازار اوراق بهادار به کمیسیون اقتصاد هیات دولت ارجاع شد و به منظور تعیین شیوه رسیدگی، به صورت مقدماتی در دستور کار جلسه بیست‌ونهم بهمن ماه ۱۳۸۰ کمیسیون اقتصادی قرار گرفت. پس از تعیین کارگروه برای اصلاح و تکمیل پیش‌نویس و بعد از ارائه متن نهایی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، موضوع در دستور کار کمیسیون تخصصی کمیسیون اقتصاد هیات دولت قرار گرفت. این کمیسیون با برگزاری ۱۳ جلسه سه‌ساعته موارد را بررسی کرد و متن نهایی را به تصویب رساند.^(۴)

بررسی پیش‌نویس لایحه بازار اوراق بهادار - به دلیل آن که مشمول مقررات جزایی و کیفری است نیازمند اظهارنظر قوه قضاییه هم بود. از اینرو، رییس کمیته تدوین و اصلاح لایحه بازار اوراق بهادار، درباره متن پیشنهادی قانون و مراحل کارشناسی آن گفت: «بخش ششم قانون بازار اوراق بهادار پس از تصویب هیات دولت، توسط قوه قضاییه بررسی و تایید خواهد شد... در این راستا، دو کمیته فرعی تشکیل یافته است. کمیته نخست با همکاری نهاد قوه قضاییه و دبیرکل بورس اوراق بهادار اصلاحاتی را انجام خواهد داد و کمیته دوم با مشارکت اداره ثبت شرکت‌ها،

بانک‌ها، بررسی و پژوهش در زمینه چگونگی انجام اصلاحات در ساختار بورس و تهیه و تقریر قوانین لازم بازار سرمایه را آغاز کردند. گروه نتایج تحقیقات خود را به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه داد و مقرر شد که گزارش گروه در اختیار مرکز پژوهش‌های مجلس قرار گیرد و در تدوین طرح قانونی بازار سرمایه از آن نتایج استفاده شود.

در سال ۱۳۷۷ جلسات متعددی با حضور مجریان طرح و نمایندگان بورس و استادان دانشگاه به منظور بررسی و کارشناسی طرح تشکیل شد. پس از مدتی، ویرایش‌های دوم و سوم این طرح نیز تدوین شد. وزارت امور اقتصادی و دارایی موافق طرح و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مخالف آن بودند.

طبق قانون جدید، بورس فلزات و بورس کشاورزی هم به شرکت‌های سهامی عام تبدیل خواهند شد.

در نهایت، در سال ۱۳۸۰، انجام کار کارشناسی بر روی تدوین قوانین جدید بازار سرمایه، دیگر بار آغاز شد. در این مرحله، یک گروه کارشناسی به جمع‌بندی نتایج تحقیقات مرکز پژوهش‌های مجلس و پژوهش‌های گروه اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی پرداخت. طرح نهایی پس از تدوین، به وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه شد. در این فاصله، ۸۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز با تنظیم نامه‌ای برای رییس‌جمهور، خواستار توسعه و گسترش بازار مالی کشور شدند.^(۲)

سقوط قیمت نفت در بازارهای جهانی به حدود ۱۰ دلار در هر بشکه و روبروشدن اقتصاد ایران با رکود و وقوع بحران‌های اقتصادی سال‌های ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ که کاهش شاخص بورس از ۲۲۵۰ واحد، به حدود ۱۵۰۰ واحد را در پی داشت، اندیشه بازنگری در قوانین بورس تهران و تدوین یک قانون جامع برای بازار سرمایه را احیا کرد. این رویکرد، منجر به تهیه پیش‌نویس لایحه بازار اوراق بهادار شد که به علت پاره‌ای مشکلات در مواد پیش‌بینی‌شده آن، مورد پذیرش قرار نگرفت.^(۱)

اما افزایش شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس، رشد شرکت‌های سرمایه‌گذاری، لزوم کنترل نوسان‌های قیمت‌ها در راستای جلوگیری از وقوع تجربه سال‌های میانی دهه ۱۳۷۰ و... از جمله عواملی بودند که تهیه و تصویب قوانین نوین جهت بورس و بازار سرمایه کشور را اجتناب‌ناپذیر می‌ساختند. از اینرو، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تصمیم گرفت تا با انجام یک طرح تحقیقاتی با عنوان "تحول مقررات در بازارهای سرمایه و نیازهای قانونی این بازار" به این نیاز پاسخ دهد. ویرایش نخست این طرح الگویی شد برای تدوین "طرح قانون بازار سرمایه جمهوری اسلامی ایران". طرح در اسفند ماه ۱۳۷۶ تدوین و آماده شد. همزمان با تهیه پیش‌نویس طرح، پس از برگزاری یک همایش در دانشگاه شهید بهشتی پیرامون بازار سرمایه و لزوم بازنگری قوانین آن، گروهی از کارشناسان بازار سرمایه حاضر در همایش، به دعوت دانشگاه و با همکاری سازمان بورس اوراق بهادار تهران و

هماهنگی قانونی جدید و قانون تجارت را برعهده خواهد گرفت.»^(۵)

در این رابطه، سخنگوی قوه قضاییه نیز با بیان این که این قوه کار کارشناسی خود را بر روی پیش‌نویس لایحه انجام داده‌است، گفت: «جلسات مشترکی متشکل از کارشناسان حقوقی، متصدیان مالی و اقتصادی، بورس و بانک مرکزی برگزار شد تا در نهایت از حقوق صاحبان سهام و مردمی که به نوعی در این نهادهای مالی حقوقی دارند، حمایت شود. برای اطمینان از حفظ حقوق مالی این افراد و نیز جلوگیری از سوءاستفاده از رانت‌های اطلاعاتی که ممکن است در این بخش‌های خصوصی وجود داشته باشد، مجموعه تمهیدات قضایی و غیرقضایی در این راستا اندیشیده شده است.»^(۶)

لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مشتمل بر هفت فصل و ۶۳ ماده، پس از تصویب هیات‌وزیران در روز یکشنبه ۱۳۸۳/۵/۱۸ به صورت دوشوری تقدیم مجلس شورای اسلامی شد و در شور نخست، کلیات آن در جلسه علنی روز یکشنبه ۱۳۸۳/۷/۲۶ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.^(۷)

پس از تصویب کلیات لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در شور نخست، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی از سوی کمیته سیاست‌های پولی و مالی کمیسیون اقتصادی مجلس مأموریت یافت تا با تشکیل یک کمیته کاری، ضمن رفع ابهام‌ها و کاستی‌های لایحه، اظهارنظر صاحب‌نظران و فعالان بازار سرمایه را دریافت و در لایحه اعمال کند. این کمیته پس از برگزاری ۱۵ جلسه کارشناسی متن‌نهایی لایحه را جهت ارایه به کمیسیون اقتصادی مجلس آماده کرد.^(۸)

کمیته تخصصی مهمترین کاستی لایحه دولت را تفکیک نادرست وظایف نظارتی و اجرایی در ساختار لایحه و همچنین عدم جامعیت آن از نظر موضوعی و

کارکردی تشخیص داد. از اینرو، تلاش کرد تا با استفاده از تجربه بازارهای جهانی و همچنین با رعایت الزامات قانونی و شرایط محیطی، ساختار لایحه را مورد بازنگری قرار دهد و با تقسیم‌بندی مجدد فعالیت‌های حاکمیتی و عملیاتی، لایحه را به ساختار متعارف جهانی نزدیکتر سازد. افزون بر این، برای رفع کاستی دیگر لایحه - یعنی عدم جامعیت لازم برای پوشش فعالیت تمام فعالان بازار اوراق بهادار - کمیته موافقت کرد تا با افزودن مبانی قانونی لازم برای فعالیت نهادهای عمده فعال در بازار اوراق بهادار در متن لایحه، امکان ایجاد و فعالیت آنها نیز در بازار فراهم شود.^(۹)

بر این اساس، کمیته تخصصی در متن پیشنهادی خود وظایف مقام ناظر را به دو بخش تقسیم کرد:

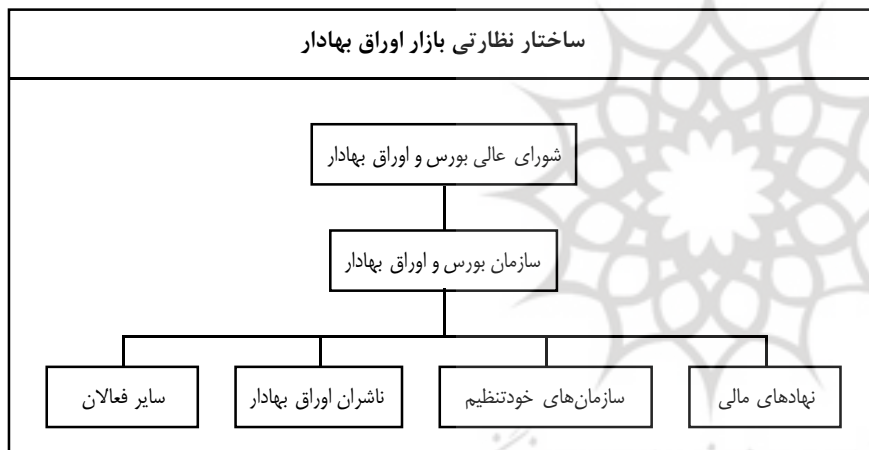
۱- شورای عالی بورس و اوراق بهادار، مشتمل بر تعیین سیاست‌های کلان و خط‌مشی بازار اوراق بهادار و همچنین، اعمال نظارت عالی بر بازار.

۲- سازمان بورس و اوراق بهادار، مشتمل بر وظایف اجرایی مقام ناظر که به صورت موسسه عمومی غیردولتی تشکیل می‌شود و توسط هیات‌مدیره منتخب شورای عالی بورس و اوراق بهادار اداره خواهد شد. این سازمان بازوی اجرایی مقام ناظر است و در واقع، بخش عمده‌ای از وظایف نظارتی را برعهده دارد.^(۱۰)

در این ساختار، بورس‌های اوراق بهادار، بازارهای خارج از بورس و بورس‌های کالایی به صورت نهادهای خودتنظیم‌گر فعالیت می‌کنند و در قالب شرکت‌های سهامی عام تاسیس و اداره می‌شوند. سازمان فعلی کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران هم

از شکل فعلی خود (سازمان عمومی غیردولتی) خارج و به صورت شرکت سهامی عام ثبت و اداره می‌شود و فعالیت آن زیر نظر مقام ناظر خواهد بود. از سوی دیگر، مقام ناظر، بر فعالیت دیگر نهادهای فعال بازار، از جمله کارگزاران، ناشران اوراق بهادار، شرکت‌های سپرده‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، مشاوران سرمایه‌گذاری، شرکت‌های پردازش اطلاعات و... در بازار دست اول و دست دوم نظارت خواهد کرد.^(۱۱)

سرانجام لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در جلسه بیست‌ونهم تیرماه ۱۳۸۴ کمیسیون اقتصادی مجلس با اصلاحاتی به تصویب رسید و گزارش شور دوم آن در تاریخ ۱۳۸۴/۵/۳۰ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. متعاقب آن، رییس هیات‌مدیره بورس اوراق بهادار، تغییرات اعمال‌شده توسط کمیسیون اقتصادی مجلس در لایحه بازار اوراق بهادار را بسیار جزیی دانست و گفت: لایحه جدید بازار سرمایه جامع و کامل است و بیشتر نقایص بازار را برطرف خواهد کرد. با توجه به حساسیت‌هایی

که نمایندگان مجلس پیرامون اصلاح قانون بازار سرمایه داشتند، بیش از ۵۰ نفر از نمایندگان از هیات ریسه مجلس درخواست کردند که این لایحه در صحن علنی مجلس بررسی شود و انتظار می‌رود که با تصویب این لایحه، قانون جدید بازار سرمایه، نواقص موجود را برطرف کند... در این لایحه، بحث حاکمیت و مسوولیت‌های دولت در بازار، ابزارسازی، وظایف شورای بورس و هیات‌مدیره بورس آمده که بندهند آنها به گونه‌ای شفاف بیان شده است. این لایحه از طریق انتشار در مطبوعات و رسانه‌ها در معرض دید همه کارشناسان قرار گرفته و در پی آن، اظهارنظرهای متعددی به دولت و مجلس ارسال شده است. ما نیز از

انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار

ثبت‌شده یا در شرف ثبت نزد سازمان یا

هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا

غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور، توسط

اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای

موسسه حسابرسی سازمان و نیز اشخاص

تحت تکفل آنها ممنوع است.

آنها دعوت به عمل آورده‌ایم که از نقطه نظر ایشان استفاده و در لایحه مذکور لحاظ کنیم...»^(۱۲)

همچنین در این رابطه رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: «ذایقه سهامداران به روزهای [سال‌های] ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ عادت کرده است و ترک عادت و تغییر ذایقه بسیار دشوار است. در این میان، دو گروه در برابر یکدیگر قرار گرفته‌اند: گروه اول، طیفی که اعتقاد به رشد کمی و توسعه جغرافیایی و فیزیکی بازار دارند؛ و گروه دوم، که رشد و توسعه کیفی را بیشتر در نظر دارند. با این حال، این دو گروه با هر انگیزه بر سر یک چیز به تفاهم رسیده‌اند و یک نقطه مشترک دارند و آن هم تصویب قانون بازار اوراق بهادار ایران است، قانونی که قواعد بازار را قاعده‌مند کرده و به نظر می‌رسد که امور اجرایی را ضابطه‌مند می‌کند... همچنین در اصلاحیه لایحه، وظایف شورا به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. مواردی مانند تصویب ابزارهای مالی جدید، صدور تعلیق و لغو مجوز فعالیت بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، شرکت‌های تامین اجتماعی، نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از سازمان، انتخاب اعضای هیات‌مدیره، اعطای مجوز به بورس به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت‌های پذیرفته شده خود در بازارهای خارجی و... به وظایف اضافه شد. اصلاحات اساسی و روشنی با در نظر گرفتن بازار صورت گرفته و نوید روزهای روشنی را در بازار با اجرای لایحه مزبور می‌دهد.»^(۱۳)

سرانجام، شور دوم لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در جلسه علنی روز سه‌شنبه ۱۳۸۴/۷/۱۹ مجلس شورای اسلامی آغاز شد و در جلسه ۱۳۸۴/۷/۲۴ پایان یافت و متن نهایی لایحه جهت اظهار نظر شورای نگهبان ارسال گردید. شورای نگهبان هم در جلسات متعدد خود، لایحه را بررسی کرد و موادی از آن را خلاف قانون اساسی و موازین شرع دانست^(۱۴).

سپس ایرادهای وارد شده به لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران از سوی شورای نگهبان، در جلسه مشترک اعضای شورای نگهبان و کمیسیون اقتصادی مجلس در روز سه‌شنبه ۱۳۸۴/۸/۲۴ مورد بررسی قرار گرفت و در راستای نهایی شدن لایحه، تصمیمات لازم اتخاذ گردید^(۱۵). در این رابطه، رییس هیات‌مدیره بورس گفت:

«ایرادهای شورای نگهبان وارد بود. در جلسه کمیسیون اقتصادی مجلس که با حضور نمایندگان دولت و شورای نگهبان برگزار شد، تغییراتی در جهت رفع ایرادهای شورای نگهبان داده شد که این تحولات عمقی نبوده و خللی در اصل لایحه ایجاد نمی‌کند...»^(۱۶).

در روز سه‌شنبه اول آذرماه ۱۳۸۴، نمایندگان مجلس شورای اسلامی لایحه بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران اعاده شده از شورای نگهبان را جهت تامین نظر آن شورا اصلاح کردند و شورای نگهبان نیز در جلسه دوم آذرماه خود آن را تایید کرد. سرانجام قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران در روز سه‌شنبه ۲۲ آذرماه ۱۳۸۴ جهت اجرا به وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ شد^(۱۷).

جاری به شرکت سهامی بورس اوراق بهادار محول خواهد شد. تشکیل شرکت‌های سهامی بورس به اساسنامه نیاز دارد و همچنین بسیاری از مواد مدنظر قانونگذار در مرحله اجرا نیازمند تدوین آیین‌نامه‌های متعدد است. به همین منظور، کارگروهی را در هیات‌مدیره بورس تشکیل داده‌ایم... از طرف دیگر، برای استقرار حوزه نظارت بر بازار و تشکیل سازمان جدید بورس و اوراق بهادار به دستور شخص وزیر امور اقتصادی و دارایی کارگروهی ویژه در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل خواهد شد. این کارگروه، آیین‌نامه‌های لازم برای تاسیس سازمان جدید بورس را تدوین می‌کند و وزیر پس از تایید برای تصویب نهایی، این آیین‌نامه‌ها را در اختیار هیات‌دولت می‌گذارد. قانونگذار برای این دوره چهار ماه مهلت

② براساس قانون جدید، سازمان فعلی کارگزاران بورس اوراق بهادار منحل و به دو بخش نظارت و عملیات تقسیم می‌شود.

در نظر گرفته است. در مراحل تشکیل کارگروه‌ها، قطعاً وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس از کارشناسانی که سال‌ها درگیر مسایل بازار سرمایه بوده‌اند، مانند دو دبیرکل سابق... بهره خواهند گرفت، ضمن این که در نظر داریم در کارگروه‌ها از... کارشناسانی که در تدوین قانون جدید نقش داشته‌اند، استفاده کنیم... طبق قانون جدید، علاوه بر بورس اوراق بهادار، سایر بورس‌های فعال، یعنی بورس فلزات و بورس کشاورزی هم به شرکت‌های سهامی عام تبدیل خواهند شد. بر این اساس، در کارگروهی که تشکیل خواهد شد، از کارشناسان این دو بورس نیز دعوت به عمل خواهد آمد.^(۱۸)

سخت‌گویی سازمان بورس اوراق بهادار تهران (معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی و رییس هیات‌مدیره بورس) نیز پیرامون ویژگی‌ها و شیوه اجرای قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، اظهار داشت: «از یک سو، سازمان بورس و از سوی دیگر، امور اقتصادی و دارایی به عنوان دستگاه‌های مجری قانون جدید، فعالیت خود را در این خصوص آغاز خواهند کرد. براساس قانون جدید، سازمان فعلی کارگزاران بورس اوراق بهادار منحل و به دو بخش نظارت و عملیات تقسیم می‌شود. به این ترتیب، حوزه‌های نظارت و حاکمیتی منتزع شده و به سازمان جدید بورس و اوراق بهادار می‌پیوندند و امور

نگاهی به قانون جدید

قانون جدید بازار اوراق بهادار، هفت فصل و ۶۰ ماده دارد. فصل اول به تعاریف و اصطلاحات و فصل دوم هم به ارکان بازار اوراق بهادار اختصاص یافته است. مطابق ماده ۳ از این فصل، شورای عالی بورس و اوراق بهادار، بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های کلان آن بازار را برعهده دارد. اعضای شورا به شرح ذیل می‌باشند:

- ۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی.
 - ۲- وزیر بازرگانی.
 - ۳- رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴- روسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون.
 - ۵- رییس سازمان که به عنوان دبیر شورا و سخنگوی سازمان نیز انجام وظیفه خواهد کرد.
 - ۶- دادستان کل کشور یا معاون وی.
 - ۷- یک نفر نماینده از طرف کانون‌ها.
 - ۸- سه نفر خبره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکل‌های حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات‌وزیران.
 - ۹- یک نفر خبره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذریبط و تصویب هیات وزیران برای هر بورس کالایی.
- ریاست شورا هم با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

مدت ماموریت اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹، پنج سال است و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیات‌مدیره و کارکنان سازمان انتخاب کرد و انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ حداکثر برای دو دوره امکانپذیر خواهد بود.

اعضای موضوع بند ۹ فقط در جلسات مربوط به تصمیم‌گیری همان بورس شرکت می‌کنند.

مطابق ماده ۵، سازمان بورس و اوراق بهادار، موسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکت‌ها در بورس‌ها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راه‌اندازی سازمان یادشده، از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تامین می‌شود.

هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار دارای پنج عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن‌شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رییس شورا و با تصویب شورا انتخاب می‌شوند. رییس شورا حکم اعضای هیات‌مدیره را صادر می‌کند.

مدت عضویت هر یک از اعضای هیات‌مدیره پنج سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

رییس هیات‌مدیره سازمان هم از بین اعضای هیات‌مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب شورا برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد.

مطابق ماده ۱۶، انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار ثبت‌شده یا درشرف‌ثبت نزد سازمان یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور، توسط اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی سازمان و نیز اشخاص تحت‌تکفل آنها ممنوع است. به علاوه، اعضای شورا و سازمان موظفند فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام‌وقت یا پاره‌وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رییس قوه قضاییه گزارش دهند. همچنین اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای موسسه حسابرسی سازمان مکلفند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آنها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند.

سپس فصل سوم این قانون، به شرح مقررات بازار اولیه، و فصل چهارم به مقررات بازار ثانویه پرداخته و فصل پنجم و ششم هم به ترتیب مقررات مربوط به اطلاع‌رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه و جرایم و مجازات‌ها را دربردارند. در فصل هفتم که آخرین فصل این قانون است، مقررات متفرقه آمده است. از جمله این مقررات، مفاد ماده ۵۴ است که می‌گوید: هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دوونیم درصد (۲/۵٪) از سهام بورس را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵ نیز حاکی از آن است که هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (۵٪) از سهام شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

مطابق ماده ۵۹ هم این قانون چهار ماه پس از تصویب به طور کامل لازم‌الاجرا است و هیات وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد. ■

زیرنویس‌ها

- (۱) روزنامه شرق / شماره ۶۷ / شنبه ۲۴ آبان ماه ۱۳۸۲ / صفحه ۲۱؛ روزنامه شرق / شماره ۱۷۱ / شنبه ۵ اردیبهشت ماه ۱۳۸۳ / صفحه ۲۱.
- (۲) روزنامه شرق / پیشین (۱۳۸۲) / صفحه ۲۱؛ روزنامه شرق / پیشین (۱۳۸۳) / صفحه ۲۱.
- (۳) روزنامه شرق / شماره ۵۲۶ / دوشنبه ۲۷ تیرماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۰.
- (۴) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۳۶۱ / دوشنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۵.
- (۵) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۳۳۹ / شنبه ۹ اسفند ماه ۱۳۸۲ / صفحه ۵.
- (۶) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۳۳۶ / چهارشنبه ۶ اسفند ماه ۱۳۸۲ / صفحه ۲۷.
- (۷) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۵۱۶ / دوشنبه ۲۷ مهرماه ۱۳۸۳ / صفحه ۱۷؛ روزنامه شرق / شماره ۲۶۱ / ۲۰ مردادماه ۱۳۸۳ / صفحه ۵.
- (۸) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۶۰۸ / دوشنبه ۱۹ بهمن ماه ۱۳۸۳ / صفحه ۱۷؛ روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۶۴۵ / دوشنبه ۲۲ فروردین ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۷.
- (۹) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۶۴۵ / دوشنبه ۲۲ فروردین ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۷.
- (۱۰) همان / صفحه ۱۷.
- (۱۱) همان / صفحه ۱۷.
- (۱۲) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۷۷۰ / شنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۷.
- (۱۳) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۷۶۷ / سه‌شنبه ۱۵ شهریور ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۷.
- (۱۴) روزنامه اطلاعات / شماره ۲۳۴۹۱ / دوشنبه ۲۳ آبان ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۹.
- (۱۵) روزنامه شرق / شماره ۶۲۹ / شنبه ۲۸ آبان ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱.
- (۱۶) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۸۲۶ / پنجشنبه ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱۷.
- (۱۷) روزنامه دنیای اقتصاد / شماره ۸۳۱ / چهارشنبه ۲ آذرماه ۱۳۸۴ / صفحه ۹ و شماره ۸۳۳ / شنبه ۵ آذرماه ۱۳۸۴ / صفحه ۹؛ روزنامه سرمایه / شماره ۶۹ / پنجشنبه ۲۴ آذرماه ۱۳۸۴ / صفحه ۱.
- (۱۸) روزنامه همشهری / شماره ۳۸۶۶ / دوشنبه ۱۴ آذرماه ۱۳۸۴ / صفحه ۲۴.